

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 40495
Nom: Societat, família i educació
Cicle: Màster Universitari Oficial
Crèdits ECTS: 4
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
2024 - M.U. Prof.Educa.Secu	Facultat de Formació del Professorat	1	Primer quadrimestre
2902 - Doble MU Prof. Secundària i Invest. Didàctiques Específiques (matemàtiques)	Facultat de Formació del Professorat	1	
2903 - Doble M.U. Professor Educació Secundària (matemàtiques) i Invest.Matemàtica	Facultat de Formació del Professorat	1	

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
2024 - M.U. Prof.Educa.Secu	Societat, família i educació	OBLIGATÒRIA
2902 - Doble MU Prof. Secundària i Invest. Didàctiques Específiques (matemàtiques)	Sociedad, familia y educación	OBLIGATÒRIA
2903 - Doble M.U. Professor Educació Secundària (matemàtiques) i Invest.Matemàtica		

COORDINACIÓ

MARTINEZ MORALES JUAN RAMON

RESUM

La matèria "Societat, família i educació" és una de les tres matèries que es divideix el mòdul genèric del Màster Universitari del Professor/a en Educació Secundària. Si les altres dues matèries del mòdul consisteixen a dotar de la formació necessària pel que fa a les perspectives pedagògica i psicològica, en aquesta es tracta d'aportar els elements i la metodologia de la perspectiva sociològica. En aquest sentit, el propi títol de la matèria indica que s'han de donar a conèixer tres relacions fonamentals: 1) l'existent entre estructura social i sistema social, sistema del que formen part tant la institució familiar com l'escolar (relació societat-família); 2) l'existent entre sistema social, entès com organització ecològica, econòmica, política, social i cultural de l'estructura social, i sistema educatiu, entès com forma de producció i control socials dels sabers i com forma de construcció política i moral dels subjectes; sabers i subjectes que són les parts constitutives de la manera de legitimació de qualsevol estructura social (relació família-educació); i 3) l'existent entre estructura social i sistema educatiu, el qual conté tant a l'educació formal (escolar), com a la no-formal i informal (relació societat-educació).

L'anàlisi d'aquestes relacions és la necessària condició formativa per a portar a terme amb efectivitat l'adquisició de les competències específiques vinculades a aquesta matèria, tals com relacionar l'educació amb el medi (estructura social i sistema educatiu), conèixer la incidència dels tipus de família en l'educació (sistema social i sistema educatiu) i adquirir habilitats socials per a orientar a les famílies (estructura social i sistema social).

Es tracta, doncs, d'emmarcar les institucions i els processos educatius dintre del sistema de la cultura i de la política, entès aquest com un conjunt d'accions i processos de les societats històriques. Per a això s'ha de comprendre en quina mesura el sistema escolar és tant un sistema social com un sistema educatiu, quins són les funcions socials i educatives dels sistemes d'ensenyament i de quina manera està relacionada la institució escolar amb la reproducció social i amb la reproducció cultural, així com amb la producció social i cultural. Des de la comprensió de les relacions de l'educació amb l'estructura social es pot accedir a la comprensió de les relacions de l'educació amb els processos de canvi i transformació socials.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

-

Comunicar-se de manera efectiva tant de manera verbal com no verbal.

Conèixer els procediments de tutoria de l'alumnat, direcció i orientació del seu aprenentatge i suport en el seu procés educatiu.

Conèixer i analitzar les característiques històriques de la professió docent, la seua situació actual, perspectives i interrelació amb la realitat social de cada època.

Conèixer les estratègies i els programes generals d'orientació educativa, acadèmica i professional de l'alumnat.

Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatge posant una atenció especial en l'equitat, l'educació emocional i en valors, la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones, la formació ciutadana i el respecte dels drets humans que faciliten la vida en societat, la presa de decisions i la construcció d'un futur sostenible

Dissenyar i realitzar activitats formals i no formals que contribuïsquen a fer del centre un lloc de participació i cultura en l'entorn on estiga situat; desenvolupar les funcions de tutoria i d'orientació de l'alumnat de l'etapa o àrea corresponent, de manera col·laborativa i coordinada; participar en l'avaluació, la investigació i la innovació dels processos d'ensenyament i aprenentatge.

Fer un ús eficaç i integrat de les tecnologies de la informació i de la comunicació.

Generar propostes innovadores i competitives en l'activitat professional i en la recerca educativa.

Informar i assessorar les famílies sobre el procés d'ensenyament i aprenentatge i sobre l'orientació personal, acadèmica i professional dels fills.

Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.

Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

Treballar en equip i amb equips, i desenvolupar actituds de participació i de col·laboració com a membre actiu de la comunitat educativa.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Bloc 1: La perspectiva sociològica i l'anàlisi crítica de l'educació

Societat, cultura i història. estructura i canvi socials. Classes i grups socials. Conflictes socials i ecològics. El camp polític de l'educació. funcions socials de l'escola. metodologia de la investigació social

2. Bloc 2: La relació de l'estructura social amb el sistema social.

Diferenciacions socials i tipus de recursos. Grups, organitzacions, institucions i moviments socials.. Sistema d'ensenyament i estratificació social. Anàlisi sociològica de les desigualtats educatives i de la diversitat. Desigualtats de classe, gènere i ètnia en educació.

.Evolució historicosocial de les famílies i elements de sociologia de l'alumnat. Els problemes del èxit i del

3. Bloc 3: La relació del sistema social amb el sistema educatiu

fracàs escolars. Estratègies familiars. El professor com actor social, com agent educatiu i com intel·lectual...L'escuela com a subsistema social..Polítiques educatives.

4. Bloc 4: La relació de l'estructura social amb el sistema educatiu.

La cultura escolar i el currículum.Processos de naturalització i de racionalització.Poder, govern i dominació.Organització i legitimació.Ideologia,hegemonia i governamentalització.Els mites del desenvolupament i del control.Ideologia dominant i degradació social i ecològica.

5. Bloc 5: Relació del sistema escolar amb l'estructura i el canvi socials

Sistema d'ensenyament i divisions del treball.Transformacions socials actuals en el camp de l'educació i de l'ocupació.Formes de socialització i estructures socials de les famílies. Escola i comunitat.Educació per a la igualtat i per a la diversitat..Educació i democràcia.La formació política i ecològica de la ciutadania.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	32,00
Total hores	32,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	23,00
Estudi i treball autònom	18,00
Preparació de classes	17,00
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	68,00

METODOLOGIA DOCENT

En les 20 primeres hores, el professor responsable del grup explicarà tant els elements fonamentals que entren en joc en les tres relacions anteriorment esmentades com la manera que haurien de treballar els estudiants i ser avaluats. L'estudiant acompanyarà les explicacions teòriques del professor amb 7 hores de lectura de diversos capítols d'algun dels llibres de referència per a les classes: el coordinat per Palomares, el coordinat per García Ferrando o el coordinat per Beltrán i Hernández.

En la resta d'hores, els grups, constituïts durant la primera setmana del curs, exposaran els resultats fonamentals de l'activitat que tenen assignada, tot això seguit d'un debat-conversa, coordinat pel professor, sobre les exposicions dels treballs. Cada grup d'estudiants disposarà del temps necessari per a exposar com han portat a terme l'activitat triada. Aquesta activitat pot ser seleccionada: 1) d'un capítol del llibre coordinat per F. Fernández Palomares, 2) de la part pràctica del llibre coordinat per M. García Ferrando, 3) de les activitats del llibre coordinat per J. Beltrán i F. Hernández, o 4) de l'activitat proposada i coordinada en tutoria pel professor de l'assignatura.

La metodologia de treball deriva de l'organització de les activitats programades, de la distribució horària del curs en classes teòriques i classes pràctiques, i de la naturalesa dels materials que es proporcionaran. El curs es desenvolupa en unes primeres hores de classe fonamentalment teòriques, i en unes últimes hores de classe essencialment pràctiques.

Per a les vint primeres hores de classes teòriques presencials és convenient una preparació prèvia de lectura. El treball de lectura i escriptura serà clau en l'activitat no presencial del treball individual, consistent en l'elaboració d'un assaig sobre algun problema important de la matèria i d'una fitxa de lectura.

Per a la resta d'hores es requereix haver fet el treball en grup, que consisteix en el desenvolupament d'una activitat, ja sigui proposada pels llibres coordinats per Fernández Palomares, García Ferrando o Beltrán-Hernández, o proposta pel professor concret del grup, i haver preparat l'exposició oral, per a realitzar-la i debatre sobre ella en classe.

La matèria s'organitza, doncs, sota la forma d'activitats formatives presencials i no presencials:

Presencials: classes teòriques, tutories, treball de grup i exposicions en classes pràctiques.

No presencials: preparació de l'anàlisi d'un article científic i elaboració d'un treball individual escrit; elaboració del treball de grup i preparació de les classes teòriques.

AVALUACIÓ

1. Seguiment periòdic del progrès dels/les estudiants, tant a l'aula com a les tutories individuals i en grup (20%)
2. Avaluació dels treballs encomanats inclosos l'anàlisi i la valoració d'observacions sobre treballs elaborats per tercers (20%)
3. Valoració de la participació individual i en grup, tant a l'aula com a les tasques que es realitzen fora d'ella (20%)
4. Proves orals i escrites (40%)

Per a l'alumnat **NO ASSISTENT** que haja comunicat i justificat la seua impossibilitat d'assistència a classe al professorat durant el primer mes lectiu (obligatòriament s'haurà de presentar un justificant oficial), els criteris d'avaluació s'ajustaran als criteris que apareixen en la Guia Docent de l'Assignatura, no podent-se presentar en la primera convocatòria al no complir amb el requisit obligatori del Màster del 80% de presencialitat. No obstant això, en la segona convocatòria tindran dret a la realització d'un **EXAMEN** sobre els continguts de l'assignatura SFE conforme a l'apartat 4 (proves orals i escrites) que es valorarà sobre el 60% de la nota final. Respecte als treballs (apartat 2 de la Guia) hauran de presentar-se abans de la primera convocatòria, en el termini establert pel professorat de SFE del grup en el qual es trobe matriculat l'alumnat no assistent i **NO PODRAN SER RECUPERABLES** en la segona convocatòria. A més, no podran obtenir qualificació en l'apartat 1 (tutories), ni en l'apartat 3 (participació) al no haver assistit a classe

durant el curs.

El plagi o l'ús indegut d'eines d'intel·ligència artificial podrà ser sancionat d'acord amb l'article 15 del Reglament d'avaluació i qualificació de la Universitat de València.

lificació de la Universitat de València.

BIBLIOGRAFIA

- a.1.Obras de referencia de las clases y de los trabajos de grupo Beltrán, J. y Hernández, F.J. (coords.) (2011): Sociología de la educación, McGraw-Hill, Madrid, 2011. Feito Alonso, R. (2020): ¿Qué hace una escuela como tú en un siglo como este? Catarata, Madrid. Fernández Palomares, F. (coord.) (2003): Sociología de la educación, Pearson, Madrid. Hernández, F.J., Beltrán, J., Marrero, A.(2009): Teorías sobre soiedad, familia y educación. Tirant lo Blanch, Valencia. Trinidad, A., Fernández, F., Bejarano. J.F. i Santiago, M.J. (coords.) (2021). La educación desde la sociología. Comunidad, familia y escuela. Madrid: Tecnos. Urraco Solanilla, M. (ed.) (2023): Sociedad, familia, formación. Elementos para una sociología de la Educación. Catarata, Madrid.
a.2.Obra para las fichas de lectura M.Fernández Enguita (ed.), Sociología de la educación. Lecturas básicas y textos de apoyo, Ariel, Barcelona, 1999. a.3.Obras de consulta generales Bonal, X. (2004): Sociología de la educación, Paidós, Barcelona. Jerez Mir, R. (2003): Sociología de la educación. Guía didáctica y textos fundamentales, Milenio, Lleida. Feito, R. (coord.) (2010): Sociología de la educación secundaria, GRAO, Barcelona. Fernández Enguita, M. (2016). La educación en la encrucijada. Madrid: Fundación Santillana. Fernández Enguita, M. (2023): La Quinta Ola. La transformación digital del aprendizaje, de la educación y de la escuela. Morata, Madrid.
- Anaya, G. (1978): ¿Qué otra escuela?, Akal, Madrid. Apple, M. (1986): Ideología y currículo, Akal, Madrid. Bain, K. (2005): Lo que hacen los mejores profesores universitarios, PUV, Valencia. Beltrán, J. (2017). Una educación sociológica. Diez lecciones a través de la conversación. Tirant lo Blanch, Valencia. Accesible en: <https://rodrigo.uv.es/handle/10550/83297> Beltrán, J. (2024): "La educación es un viaje. Carta a Alicia, estudiante del Máster Universitario en Profesorado de Educación Secundaria. Una perspectiva sociológica", Ed. Tirant lo Blanch (colección Apuntes Tirant), Valencia. Bernstein, B. (1990): Poder, educación y conciencia, El Roure, Barcelona. Bourdieu, P. y Passeron, J.C. (2001): La reproducción, Popular, Madrid. Collet, J. i Tort, A. (2017). Escuela, familias y comunidad. Barcelona: Octaedro. Fernández Enguita, M. (1998): La escuela a examen, Pirámide, Madrid. Freire, P. (2004): La educación como práctica de la libertad, SXXI, Buenos Aires. Foucault, M. (1984): Vigilar y castigar, SXXI, Madrid. Giroux, H. (1990): Los profesores como intelectuales, Paidós, Barcelona. Herrán, Mikel. (2023). «Cuando los arqueólogos encuentren tus huesos sabrán que eras hombre o mujer». La arqueología queer y la ruptura del esencialismo. Pasajes 67, pp. 152-164. López, Artemis. (2023). La disidencia lingüística como campo de batalla. Pasajes 67, pp. 176-187. Snyders, G. (1978): Escuela, clase y lucha de clases, Comunicación, Madrid.